

araviesti

1/2014

Asiakaslehti Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus

KUNNAT ERITYISRYHMIEN ASUMISEN YTIMESSÄ

sivu 4

**RUOTSI VIITOITTA TIETÄ
KEHITYSVAMMAISTEN
ASUMISESSA**

sivu 7

**ARAN KEHITTÄMISRAHOITUS
ON TULOKSELLISTA
JA VAIKUTTAVAA**

sivu 10

Tässä numerossa

- 3 Pääkirjoitus: ARA-tuilla** tulosta ja vaikuttavuutta
- 4 Kunnat** erityisryhmien asumisen ytimessä
- 7 Ruotsi viitoittaa** tietä kehitysvammaisten asumisessa: laitoksista yhteiskunnan keskuuteen
- 11 ARAn** kehittämisrahalla varsin myönteisiä vaikutuksia
- 12 Suomi** kuntoon
- 14 Asuinalueet** eriytymiskehityksen kierteessä
- 16 Näkökulma: Asuinalueille** korkeintaan 20 prosenttia maahanmuuttajia
- 18 Terveellinen sisäilma** – tärkeä osa hyvää asumista
- 20 Tutkittua tietoa** puukerrostalojen rakentamisesta Suomessa
- 22 Kansalaisraati** koontui Lappeenrannassa ensimmäistä kertaa!

araviesti

1/2014

JULKAISIJA:

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (ARA)
PL 30
Vesijärvenkatu 11 A
15141 Lahti
www.ara.fi

PÄÄTOIMITTAJA:

Helena Berg, ARA

ULKOASU:

Mainostoimisto MBE Oy

PAINATUS:

Edita Prima Oy, 2014

ARA-TUILLA

TULOSTA JA VAIKUTTAVUUTTA

Erilaiset arvioinnit ja selvitykset ovat lähes joka päivästä toimintaa julkisessa hallinnossa. Kun on kyse verovarojen käytöstä, on tietysti aiheellista pohtiakin, millaisia tuloksia ja millaista vaikuttavuutta toimenpiteillä saadaan aikaan. Juuri valmistuneessa selvityksessä arvioitiin ARAn kehittämisrahoituksen vaikuttavuutta ja merkitystä asumisen tutkimuksen ja kehittämisen kentässä.

Tulokset lämmittivät kyllä mieltä, mutta samalla arviointi herätti pohtimaan laajemminkin asumiseen ja rakentamiseen kohdistettua tutkimusta ja sen käytäntöön soveltamista. Arviointi kertoo, että varsin pienellä, 700 000 euron, kehittämisrahoituspanostuksella on saatu paljon aikaan. Hyviä konkreettisia tuloksia on erityisesti erityisryhmien asumisen ja energiatehokkaiden rakentamiskaisujen alueella. Selvityksen mukaan suuri osa näistä hankkeista olisi jäänyt toteuttamatta ilman ARAn panostusta.

ARAn kehittämisrahoitus on korvannut sellaista rahoituspuutetta, johon yritykset ja julkisen sektorin muut T&K-rahoittajat eivät panosta riittävästi suhteessa kehittämisen ja tutkimuksen yhteiskunnalliseen tuottoon. ARAlla on tärkeä rooli tutkimuksen tulosten käyttöönottoon edistäjänä tutkimus- ja kehitystyön ja sen käytännön soveltamisen taitekohdassa.

Tämä linkki käytäntöön on mielestäni tärkeä, sillä monien hyvienkin hankkeiden osalta tuntuu, että kokemukset ja käytännöt eivät välttämättä siirry laajempaan käytäntöön niin tehokkaasti kuin ne voisivat. Laajempi vaikuttavuus jää puuttumaan. Lisäksi selvitys osaltaan vahvistaa jo aiemmin tehtyä, ei niin kovin mairittelevaa havaintoa siitä, että asumisen ja rakentamisen julkinen tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoitus on kokonaisuudessaan vähäistä ottaen huomioon asumisen merkityksen koko yhteiskunnan kannalta.

Erityisryhmien investointiavustus on suurin suoraan asuntorakentamiseen kohdistuva tuki ja 120 miljoonaa euroa vuosittain on merkittävä summa. Tuen myöntäminen mahdollisimman vaikuttavasti on ARAlle tärkeä tehtävä ja iso haaste.

Tarpeita näihin hankkeisiin riittää kun tavoitellaan laitosmaisen asumisen purkamista. Hakemuksia hankkeisiin on tullut vuosittain yli kaksinkertainen määrä käytettävissä oleviin tukieuroihin nähden. Tuen vaikuttavuus näkyy aikanaan muun muassa siinä, pystytäänkö kehitysvammaisten laitokset tavoitteen mukaisesti poistamaan vuoteen 2020 mennessä tai kuinka moni vanhus joutuu asumaan edelleen laitosmaisesti. Ruotsissahan laitosten poisto on jo historiaa. Tavoite ei kuitenkaan ole vain määrällinen vaan mitä suurimmassa määrin myös laadullinen. Näitä laadullisia tavoitteita hankkeisiin liittyvän ohjauksen ja myös osaltaan ARAn kehittämishankkeiden kautta tavoitellaan.

Vuokrien määrityksen valvonta siirtyi vuoden vaihteessa kunnilta ARAlle. Tämä on hyvä muutos ja se tehostaa ja yhtenäistää valvontaa. Toimiva ja tehokas valvontajärjestelmä on tarpeen, jotta enimmäisvuokrien määrittelyyn liittyviin mahdollisiin ongelmiin voidaan tehokkaasti ja asiantuntevasti puuttua. Osa tukien vaikuttavuutta on myös se, että varmistetaan niiden kanavoituminen oikeaan tarkoitukseen. Lähtökohtana ARAn toiminnassa on luottamus ja hyvä yhteistyö niin kuntien kuin muidenkin toimijoiden kanssa. Vaikka julkisessa keskustelussa korostuvatkin yksittäiset ARA-asuntoihin liittyvät ongelmat ja riidat, niin valtaosassa asuntokantaa ei ole ollut ongelmia ja toiminta on asianmukaista. Eikä ARAn toimivaltaankaan sentään vielä kuulu kaiken asumiseen liittyvän valvonta ja esimerkiksi erityisryhmäasumiseen liittyvän palvelutoiminnan valvonta kuuluu muille viranomaisille.

Vaikuttavuuden aikaansaaminen on lopulta monen tekijän summa. Pelkkä raha sitä ei takaa. Ohjausta ja valvontaa, mutta myös kehittämistä ja kehittämistulosten käytäntöön viemistä, tarvitaan.

HANNU ROSSILAHTI

yljohtaja
ARA

Yksityissektorin roolin voimakas kasvu palvelutuotannossa on lisännyt kuntien tehtäviä palvelujen hankinnoissa.

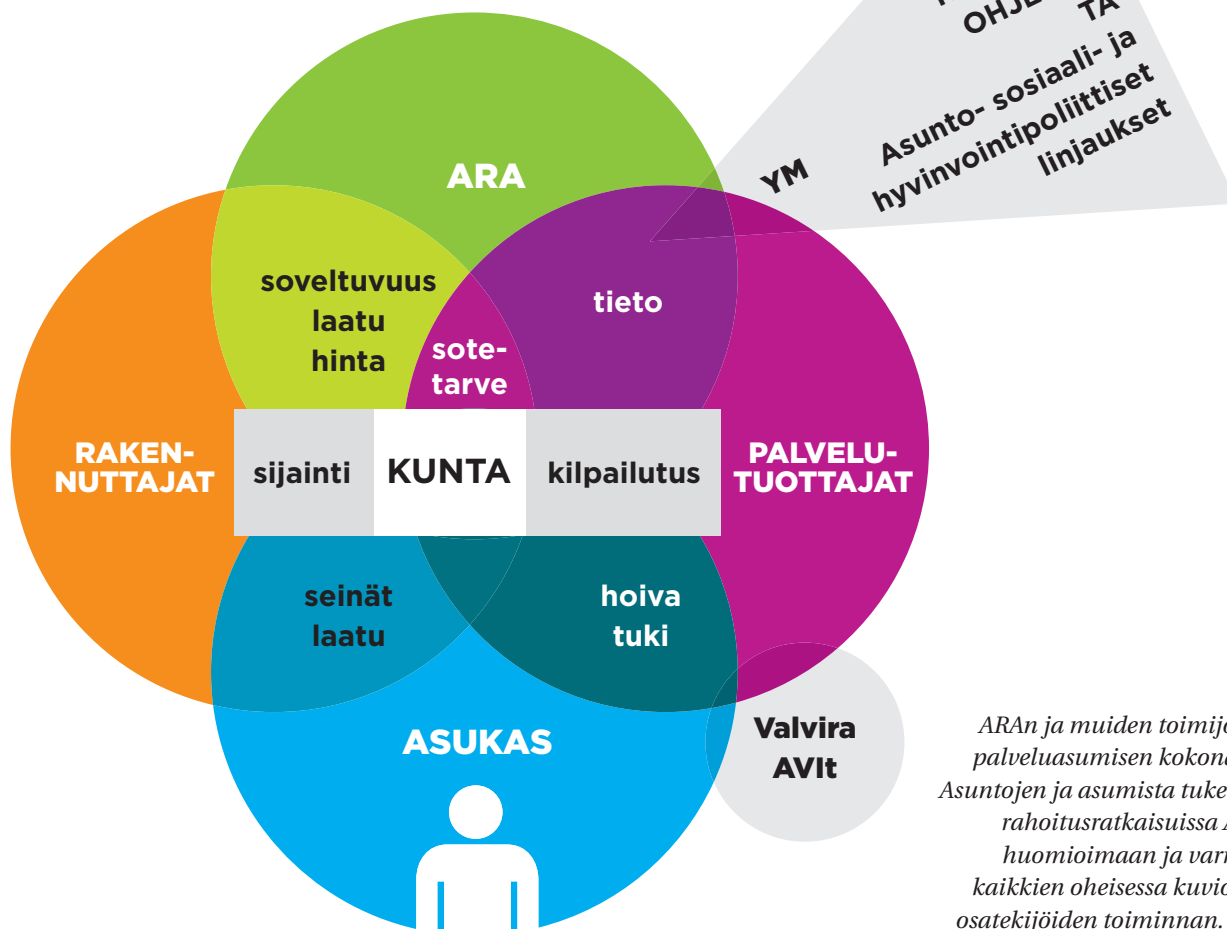
KUNNNAT

ERITYISRYHMIEN ASUMISEN YTIMESSÄ

ARAN perustehtävänä on edistää kohtuuhintaista ja kestävää asumista. Vaikka ARA keskittyy erityisryhmien asuntojen ja asumista tukevien tilojen rahoittamiseen, joudutaan rahoitusratkaisuissa huomioimaan ja varmistamaan monia eri toimijoiden hallintaan kuuluvia tekijöitä. Toiminnan ytimessä ovat ARA ja kunnat.

TEKSTI **SAARA NYSSÖLÄ**, erityisasiantuntija, ARA

PALVELUASUMISEN TOIMINTAKOKONAISUUS

ARAn ja muiden toimijoiden roolit palveluasumisen kokonaisuudessa. Asuntojen ja asumista tukevien tilojen rahoitusratkaisussa ARA joutuu huomioimaan ja varmistamaan kaikkien oheisessa kuviossa olevien osatekijöiden toiminnan. (ARA 2011)

ARAan kohdistuu aiempaa monipuolisempia odotuksia. Asumisen eriarvoistuminen, väestön ikääntyminen, alueellinen eriytyminen ja erityisryhmien asumisen kysymykset ovat isoja ja moniulotteisia haasteita, joihin ARA valtion asuntopolitiikan toimeenpanijana etsii osaltaan ratkaisuja. ARAtukien toimeenpanon lisäksi ARAn on oltava myös aktiivisesti mukana asuntopoliittisessa valmistelutyössä ja keskustelussa sekä kehitettävä asumista ja rakentamista. Toimintaympäristön jatkuva muutos vaatii meitä uudistumaan ajassa sekä peilaamaan toimintaamme myös asiakkaiden ja yhteistyökumppaneiden odotuksiin.

Asuntojen ja asumista tukevien tilojen rahoitusratkaisussa ARA joutuu huomioimaan ja varmistamaan kaikkien yllä olevassa kuviossa esitettyjen osatekijöiden toiminnan. Näin varmis-

tetaan, että ARA-tuet kohdentuvat kuten pitää ja asukas saa tarpeitaan vastaavan asunnon.

Yllä oleva kuvio tuli tutuksi syksyllä 2011, kun ARA ja Aluehallintovirastot (AVI) järjestivät yhdessä kuusi alueellista palveluasumisen kuntaseminaaria eri puolilla Suomea. Kuvio selventää ARAn roolia monipuolisessa palveluasumisen kentässä. ARAn myöntämä erityisryhmien investointiavustus oli tuolloin kuumentanut tunteita varsinkin palveluntuottajien keskuudessa siksi, että ARAn toiminnan katsottiin vääristävän kilpailua ja antavan kilpailuetua erityisesti kimpassa toimiville investoijille ja palveluntuottajille.

Asukas on tärkein

ARA siis valvoo asumisen ja rakentamisen hintaa ja laatutekijöitä tilojen osalta. Sen sijaan tiloissa tapahtuva toiminta ei kuulu enää ARAlle. Siitä vastaavat palveluntuottajat ja heidän toimintaan-

sa ohjaavana ja valvovana viranomaisena Valvira ja AVIt. Esimerkiksi ammatihenkilökunnan määrä ja -rakenne tai henkilöstömitoitukset eivät ole ARA-tukien kannalta ratkaisevia tekijöitä avustuksen tai sen suuruuden myöntämisessä, vaikka niitä hankehakemuksessa kysytäänkin. Ratkaisevaa sen sijaan on se, minkälaisia tiloja rakennetaan ja se, ovatko tilat laadukkaita ja soveltuvakko ne sille asukasryhmälle, jolle ne rakennetaan.

ARA arvioi tiloja asukkaan tarpeiden näkökulmasta sekä suhteessa investointikustannuksiin ja sitä kautta avustuksen suuruuteen. Keskeistä on selvittää, kuinka paljon investointiavustusta tarvitaan, jotta asukkaan maksama vuokra muodostuu kohtuulliseksi ja hänen maksukykynsä nähden sopivaksi. Henkilökunnan määrä on tärkeä tieto, sillä henkilöstön tarvitsema tila palvelutuotannon toteuttamiseksi vaikuttaa kokonaistilojen määrään.

Saara Nyssölä muistuttaa, että kunnalla on suuri vaikutusvalta siihen, ketkä voivat saada ARA-tukea, sillä ARA ei käsittele hakemusta, jota kunta ei ole puoltanut.

Keskeistä on selvittää, kuinka paljon investointiavustusta tarvitaan, jotta asukkaan maksama vuokra muodostuu kohtuulliseksi.

HANKE- HAKU VUODELLE 2014

ARAan jätettiin erityisryhmien investointiavustushakemuksia vuodelle 2014 yhteensä 174. Tässä luvussa ovat mukana sekä uudistuotanto että peruskorjaushankkeet. Hankehakemukset sisälsivät yhteensä 6 842 asuntoa, joista peruskorjausasuntojen osuus oli noin 1 500, yhteisummaltaan 254 miljoonaa euroa. Hakemuksia oli jonkin verran vähemmän kuin viime vuosina. Hankkeet jakautuivat kohderyhmittäin siten, että 82 hakemusta koski vanhushankkeita ja loput hankkeet jakautuivat siten, että kehitysvammaisten kohteita oli 45, opiskelijoille 18, muille vammaisryhmille 12 ja mielenterveys- ja päihdekuntoutujille, asunnottomille, nuorille sekä autismin kirjon henkilöille yhteensä vajaa 20 hanketta.

Maakuntien tarkastelussa haetuista asunnoista pääkaupunkiseudulle tulisi vajaa 1 800. Myös Uusimaa ja Keski-Suomi hakevat reilu 700 asuntoa ja useamman sadan asuntoon yltävät myös Pirkanmaa, Pohjois-Savo ja Varsinais-Suomi.

Kahden kauppa: ARA ja kunta

Erityisryhmien asuntojen rakennuttaminen ja asumispalvelujen järjestäminen liittyvät kunnan näkökulmasta maankäyttöön, kaa-voitukseen, yhdyskuntasuunnitteluun ja sosiaali- ja terveystoimeen. Kunnan rooli erityisryhmien asuntojen rakennuttamisen ja asumispalvelujen osalta on merkittävä. Kunta voi itse toimia sekä rakennuttajana että palvelujentuottajana. Kunta pystyy toiminnallaan vaikuttamaan myös muiden toimijoiden asemaan, koska ARA-tuen saamisen edellytyksenä on, että kunta puoltaa hakemusta.

Kunnalla on näin ollen suuri vaikutusvalta siihen, ketkä voivat saada ARA-tukea, sillä ARA ei käsittele hakemusta, jota kunta ei ole puoltanut. Ja vastaavasti, jos kunta on puoltanut hanketta, tulee ARAn käsitellä se. Kunta päättää myös siitä kenelle tontteja myydään, milloin myydään ja minkälaisia tontteja myydään. Kunta päättää myös palvelujen tuottamisesta ja hankinnoista; mitä, miten, keneltä ja missä aikataulussa hankitaan. Edellä mainitut asiat ovat siis sidoksissa toisiinsa ja kunnalla on päätösvalta siihen, missä järjestyksessä asiat etenevät.

Kunta on sidoksissa sekä rakennuttajiin (yleishyödylliset yhteisöt), jotka hakevat ARAlta investointi-rahoitusta että palveluntuottajiin, jotka toimivat ARA-kohteissa. Palvelujentuottajien rooli on monitahoisempi, sillä yksityissektorin roolin voimakas kasvu palvelutuotannossa on lisännyt kuntien tehtäviä palvelujen hankinnoissa.

Investori-operaattori-kytkökset ovat olleet viime vuosina vahvasti julkisessa keskustelussa. ARAn katsottiin toimineen ja toimivan väärin, jopa ohjeiden ja lakien vastaisesti,

myöntäessään ARA-tukia sellaisille yleishyödyllisille tahoille, jotka toimivat yhteistyössä palveluntuottajien kanssa. Kunnat hoitavat palvelujen hankinnan ja niiden tulee noudattaa hankintalakia sekä toimia syrjimättömästi tarjoajia kohtaan. ARAn tehtävä ei ole kuitenkaan valvoa kuntien hankintatapoja ja -menettelyitä, vaan tieto hankinnasta (mukaan lukien kilpailuttamisesta) tai hankinta-ajankohdasta riittää siinä vaiheessa, kun avustuspäätöksiä tehdään. ARAn tulee varmistua siitä, että asukkaan asumisturva säilyy, vaikka palveluntuottaja vaihtuisikin. Keskustelu on ollut pelkästään hyvä asia siinä mielessä, että myös ARAn rooli on selkiintynyt tässä keskustelussa.

Palveluasumisen rakentamisen ja rahoittamisen ytimessä ovat ARA ja kunnat

ARAn kannalta oleellista tukia myöntäessään on se, että asunnot rahoitetaan pitkäkestoiseen tarpeeseen. Näin ollen kunnan tulee tietää erityistä tukea tarvitsevien kuntalaistensa asumisen tarpeet: minkälaisia asuntoja tarvitaan, kuinka paljon, mille kohderyhmille ja millä aikataululla, jotta ARA-tuet kohdentuvat pitkäkestoisien tarpeen mukaisesti oikein.

Monesti ARAlle jätetyistä avustushakemuksista käy kuitenkin ilmi se, ettei kunnalla hanketta puoltavana tahona ole selvillä tarve eikä sillä ole suunnitelmaa pitkäkestoisesta sitoutumisesta hankkeeseen. Edellisen sivun kuviossa toimijoiden roolit ovat monitahoiset ja tehtäväkokonaisuus laaja. Viime kädessä palveluasumisen rakentamisen ja rahoittamisen ydin on ARA-kunta-akseli. ARA julkisen rahan jakajana luottaa kunnalta saatua tietoon. ■

*Rohkeat
päätökset asuntojen
laatuvaatimuksista
ovat estäneet uusien
laitosmaisten
rakennuskompleksien
tekemisen.*

**RUOTSI VIITOITTA TIETÄ
KEHITYSVAMMAISTEN ASUMISESSA:**

**LAITOKSISTA
YHTEISKUNNAN
KESKUUTEEN**

Ruotsissa kehitysvammaiset henkilöt asuvat muiden ihmisten joukossa ja saavat yksilöllisen tuen asumiseensa. Laitosten lopettaminen on jo historiaa, mutta edessä on uusia haasteita.

TEKSTI **RIITTA-LEENA KARLSSON**, funktionshinderombudsman, Tukholman kaupunki

Ruotsissa asui vuonna 1960 noin 14 000 kehitysvammaista valtion ylläpitämässä laitoksissa. Vammaishuoltolaki (Omsorgslagen) esitti 60-luvun lopulla pyrkimyksen laitoksissa asuvien kehitysvammaisten henkilöiden siirtymisestä avoimiin tukitoimiin. Samalla vastuu tukitoimista siirtyi valtiolta läänialuehallinnolle (landstinget). Vammaishuoltoreformi 1994 johti uuteen lakiin, ”Lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade (LSS)”. Kehitysvammahuollon vastuu siirtyi aluehallinnolta kunnille ja samalla päätettiin kehitysvammalaitosten poistamisesta vuoteen 2000 mennessä.

Laitoksissa asuvien määrä laski jatkuvasti mutta tarvittiin lisäksi pakottava laki laitosten poistamisesta. ”Lagen om avveckling av specialsjukhus och vårdhem” (1997) määräsi, että kehitysvammaisten laitosasunnot oli todella poistettava vuoteen 2000 mennessä. Tällöin vuonna 1997, oli yhä käytössä 52 kehitysvammalaitosta, joissa oli yhteensä lähes 1 000 asuinpaikkaa. Kaikkien kuntien oli laadittava suunnitelma siitä, miten kaikki laitospaikat tullaan korvaamaan ryhmäasunnoilla.

Ainoastaan neljä pienempikokoista laitosta tarvitsi erityisluvan jatkaa toimintaan-

sa lyhyemmän ajan vuoden 2000 jälkeen, jotta kaikille pystyttiin tarjoamaan oma asunto LSS-lain mukaisesti.

Rohkeat laatuvaatimukset lainsäädännöstä

LSS-lain mukainen tuki koskee nykyisin noin 111 700 vammaista henkilöä Ruotsissa. Noin 88 prosentilla henkilöistä, jotka saavat LSS-lain mukaista tukea, on kehitysvamma, autismi tai autismitkirjoa vastaava vamma. (Socialstyrelsen 2012)

LSS-lain laatuvaatimusten mukaisesti asunnot on suunniteltava tavallisille asuinalueille. Ryhmäasunnot eivät saa olla sairaaloiden, hoivakotien, terveyskeskusten yms. yhteydessä.

Ryhmäasunnon kooksi hyväksytään 5–6 täysimittaista asuntoa sekä yhteiset tilat. Kehitysvammaisella henkilöllä on oltava oma asunto, joka sisältää keittomahdollisuudet ja kylpyhuoneen. Asunnon on oltava noin 40 neliometriä. Kunnille muutos on tuottanut merkittäviä paineita. Uusien asuntoyksikköjen lisäksi myös entisiä on jouduttu uusimaan, koska nämä eivät ole täyttäneet lainsäädännön asettamia kriteerejä.

Laitoksista on todella muutettu yhteiskunnan keskuuteen. Lainsäädännön esit-

tämät laatuvaatimukset ovat olleet tärkeitä laitospaikkoja korvaavien asuntojen suunnittelussa. Rohkeat päätökset asuntojen laatuvaatimuksista ovat estäneet uusien laitossomaisten rakennuskompleksien tekemisen.

LSS-lain määrittelemän tuen, kuten erityisasuntojen laadun seuranta, on valtiollisen viranomaisen ”Inspektion av vård och omsorg” (IVO) tehtävä. Asumismuodot, jotka poikkeavat lain määrittämisestä vaatimuksista, eivät saa seurantaviranomaisen toimintalupaa.

Päätös henkilökohtaisesta tukitoimesta tulee toteuttaa kolmen kuukauden sisällä päätöksestä. Toimitusaikaa voi asumisratkaisujen yhteydessä jatkaa puoleen vuoteen, jos siitä ollaan asiakkaan kanssa yhtä mieltä.

Elintaso on parantunut

Laitoksista muuttivat pois viimeisinä ne henkilöt, joilla todettiin olevan mittava tuen tarve. Näiden henkilöiden joukosta löytyivät juuri ne henkilöt, joille muutto suuresta laitoksesta pieneen asuntoyksikköön merkitsi kaikkein eniten. Herää kysymys, olisiko juuri heidän pitänyt muuttaa pois laitoksista ensimmäisinä? Muutoksella oli suurimmaksi osaksi positiiviset seuraukset.

Ympäristö muuttui rauhallisemmaksi ja lisäsi turvallisuuden tunnetta. Tukea antavan henkilöstön määrä oli uusissa asuntoyksiköissä paljon pienempi ja vaikutti tuen jatkuvuuteen positiivisesti. Oma ovi kotiin, nimilaatta ja postiluukku oli monelle hyvin tärkeä asia.

Laitostapoja on yhä estettävä

Päätökset laitosten poistamisesta on otettu vastaan tervetulleena ilmiönä, mutta myös epävarmuudella. Laitosten henkilökunta ja vammaisjärjestöjen edustajat olivat eniten huolestuneita muutoksesta. On esiintynyt myös naapureiden ennakkoluuloja ja negatiivista suhtautumista ryhmäasuntojen ilmaantumisesta lähiympäristöön. Asiallinen informaation jakaminen on ollut jatkuvasti tarpeellista.

Yhä useammat kunnat Ruotsissa laativat nykyisin oppaita (bemötandeguide), joissa kerrotaan, mitkä asiat ja olosuhteet vaikuttavat eri vammaisryhmien osallistumiseen yhteiskunnassa. Tietoisuuden lisäämisen odotetaan vaikuttavan ennakkoluuloihin ja parantavan ympäristön suhtautumista vammaisiin henkilöihin.

Vaikka laitoksista on muutettu yhteiskunnan keskuuteen, ”laitostavat” esiintyvät kuitenkin helposti monessa eri muodossaan. Kollektiivisesta tukemisesta siirtyminen yksityiseen tukemiseen oli yksi avainkysymyksistä kun kehitysvammaiset henkilöt siirtyivät laitosasumisesta omaan asuntoonsa. On uusi haaste, miten onnistumme pyrkimyssissämme tukea kehitysvammaisia henkilöitä yksilöinä osallistumiseen ja pääsemiseen osaksi yhteiskuntaa.

Lisää osallistumismahdollisuuksia

Henkilökuntamäärä ja työtapojen sopeuttaminen on yhä suuri haaste monelle

asuntoyksiköille Ruotsissa. Säännöt asuntoyksikköjen henkilökuntamäärästä oli muutettava joustaviksi, jolloin henkilökunnan määrä riippuu täysin asuntoyksikössä asuvien henkilöiden henkilökohtaisista tarpeista.

Palvelujen tuottaja saa palvelujen tilaajalta korvauksen sen mukaan, millainen on asukkaiden tukitoimien tarve. Pienten asuntoyksikköjen organisointi ja kustannukset ovat vaatineet tarkkaa taloudellista suunnittelua. Samalla on pystyttävä takaamaan yksikössä asuvien henkilöiden tarvitsema tuki ja täytettävä LSS-lain säätämät korkeat laatuvaatimukset.

Useissa Ruotsin kunnissa, kuten Tukholmassa, on kehitetty rahoitusmalleja, jotka lähtevät kehitysvammaisen henkilön yksilöllisten tarpeiden kaavoittamisesta. Tukholman kaupungin rahoitusmalliin on tutustuttu myös Suomessa. Tuen tason määrittelyinstrumentit ovat jatkuvasti kehittyneillä.

Reformien toteuttaminen – sekä LSS-laki että laitosten poistaminen – ovat vaikuttaneet ruotsalaisen yhteiskunnan suhtautumiseen kehitysvammaiseen henkilöön. Laitosaikakauden piilotettu, pelätty ja pilkattu kehitysvammaisen henkilö on lainsäädännön mukaisesti täysiarvoinen kunnioitettu kansalainen yhteiskunnan keskuudessa ja hänellä on lakisääteiset oikeudet hyvään elämänlaatuun. (Karl Grönwald ”Från idot till medborgare”, 2009)

Reformien myötä sekä kehitysvammaisten henkilöiden että heidän läheistensä elämänlaatu on parantunut. Myös henkilöt, joilla on haastavat toimintarajoitteet näkyvät ruotsalaisessa katukuvassa ja yhteiskunnassa. Yhä useammalla yhteiskunnan alueella, kuten vapaa-aika, kulttuuri ja urheilu, suunnitellaan esteetöntä toimintaa ja vammaisten henkilöiden osallistumismahdollisuuksia parannetaan.

Uusia ajankohtaisia haasteita

Laitosten poistaminen on jo ”historiaa” ruotsalaisessa yhteiskunnassa. Nyt edessä on uusia haasteita. On kehitettävä asumispalveluja sekä nykyisiin että tuleviin tarpeisiin ja toivomuksiin. Olosuhteet, joita suunniteltiin laitoksista muuttaville henkilöille, eivät ole enää ajankohtaisia uusille sukupolville, jotka ovat eläneet yhteiskunnan keskuudessa jo esikoulusta alkaen. He esittävät uudenlaisia toiveita ja vaatimuksia. Monella nuorella on toiveena tavallinen asunto ja yksilöllinen tuki. Erityisenä haasteena on myös autismin kirjon ihmisten asumisen järjestäminen. Palvelujen monipuolisuus ja eritasoinen palvelujen tarjonta on ajankohtaista tulevaisuuden suunnitelmissa.

Ruotsalaisen yhteiskunnan ajankohtaisia haasteita ovat myös palvelujen kilpailuttaminen ja valinnanvapauden lisääminen. Reformit ovat nostaneet esiin uusia kysymyksiä:

- Paraneeko palvelujen laatu ja tehostuu-ko toiminta kilpailuttamisen seurauksena?
- Miten mahdollistaa kehitysvammaisen henkilön valinnat?
- Lisääntyykö asiakkaan valinnanmahdollisuus todellisuudessa?
- Mitä sisältyy LSS-lain säätämään hyvään elämänlaatuun?
- Miten hyvä laatu kustannetaan?
- Mikä korvaus maksetaan palvelujen tuottajalle?
- Miten taataan tehokas ja laadukas toiminta?
- Miten järjestetään tehokas laadun seuranta? ■

Kollektiivisesta tukemisesta siirtyminen yksilölliseen tukemiseen oli yksi avainkysymyksistä.

Valtaosa
ARAN rahoittamista
kehittämishankkeista
olisi jäänyt tekemättä
ilman ARAN
panostusta.

ARAN

KEHITTÄMISRAHALLA VARSIN MYÖNTEISIÄ VAIKUTUKSIA

ARAN kehittämisrahoituksella on saatu alulle paljon uusia avauksia ja ideoita. Sillä on selvä tarve. Rahoitettujen kehittämishankkeiden tuloksilla on ollut vaikutusta asumisen toimintakenttään, ja ne ovat tuoneet yleisemmin lisäarvoa asumisen kehittämiseen. Näin kertoo juuri valmistunut selvitys.

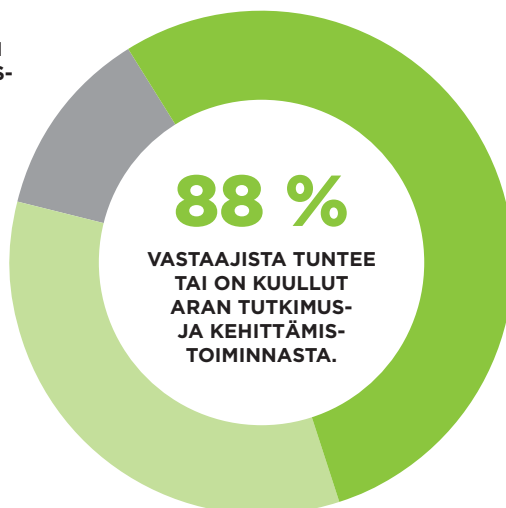
TEKSTI HANNA DHALMANN, HELI HUUHKA, ARA

12 %

VASTAAJISTA EI TUNNE
EIKÄ OLE KUULLUT ARAN
TUTKIMUS- JA KEHITTÄMIS-
TOIMINNASTA.

34 %

VASTAAJISTA EI OLE
HYÖDYNTÄNYT ARAN
TUTKIMUS- JA KEHITTÄMIS-
TOIMINNAN TULOKSIA.

54 %

VASTAAJISTA ON
HYÖDYNTÄNYT ARAN
TUTKIMUS- JA KEHITTÄMIS-
TOIMINNAN TULOKSIA.

ARAN tutkimus- ja kehittämistoiminnan tunnettuus sekä hyödyntäminen sellaisissa ARAn sidosryhmissä, jotka eivät ole olleet mukana ARAn kehittämisraahankkeissa (Lähde: Kysely ARAn sidosryhmätahojen edustajille 2013).

ARALLA on vuodesta 2010 lähtien ollut käytössään tutkimus- ja kehittämisrahoitusta, jonka tarkoituksena on ollut kehittää erityisesti kohtuuhintaisen ja laadukkaan asumisen edellytyksiä. ARAn T&K-toiminnan keskiössä ovat sen alkuvuosina olleet erityisryhmien asuminen, energiatehokkuus sekä uudis- ja korjausrakentamisen uudet ratkaisut.

Kehittämistoiminta on ollut käytännössä moninaista vaihdellen asuntorakentamista edistävistä pilottihankkeista pieneköihin selvityksiin ja tiedon välittämiseen sekä alan toimijoiden verkottamiseen. Tällä hetkellä ARAn käytössä olevan vuosittaisen T&K-määrärahan suuruus on 700 000 euroa.

Marraskuussa 2013 valmistui kehittämisrahoituksen vaikuttavuuden arviointi, jonka toteuttivat Tempo Economics Oy ja Owal Group Oy. Arviointityön tarkoituksena oli selvittää etenkin, miten ARA on pystynyt vastaamaan sille asetettuihin tavoitteisiin kehittämisrahoittajana, mikä on ARAn merkitys asumisen T&K-kentässä, ja miten toimintaa tulisi kehittää ja suunnata jatkossa. Arvioinnin pääaineisto koostui kehittämistyötä koskevista dokumenteista, hankemateriaaleista ja sidosryhmille suunnatusta kysely- ja haastatteluaineistoista.

Lisäarvoa asumisen kehittämiseen

Arviointi antaa varsin myönteisen kuvan ARAn tähänastisen kehittämistoiminnan

vaikuttavuudesta. Hanke- ja kohderyhmäkyselyiden perusteella rahoitettujen kehittämishankkeiden tuloksilla on ollut vaikutusta aihealueen toimintakenttään ja ne ovat myös tuoneet yleisemmin lisäarvoa asumisen kehittämiseen. Erityisen onnistuneena pidettiin asiakastarpeen ja hyödynsaajanäkökulman kytkeä hankkeiden lähtökohtiin ja toteutustapoihin. Myös ARAn tilasto- ja tietopalvelut saivat kiitosta sidosryhmiltä.

ARAssa on viime aikoina pohdittu, miten kehittämistyön tuloksia pystyttäisiin paremmin tuomaan moninaisen toimijakentän tietoisuuteen. Toisaalta erilaista tietoa välitetään eri kanavia pitkin tulvaksi asti, toisaalta kehittämistyön tavoitteiden toteutuminen vaatii tiedon tehokasta leviämistä ja jalkauttamista. Vaikka tehtävää tällä saralla vielä on, arvioinnin kautta saatiin positiivisia signaaleja tähänastisen kehittämistoiminnan tulosten ulottumuksesta hanketoimijoita laajemmalle joukolle. Sellaisistakin ARAn sidosryhmistä, jotka eivät ole olleet suoranaisesti mukana kehittämishankkeissa, 54 prosenttia kertoi hyödyntäneensä T&K-toiminnan tuloksia.

Kehittämistoiminta on kannustavaa

Hanketoteuttajien näkökulmasta ARAn kehittämistoiminta koettiin pääsääntöisesti kannustavaksi ja vähän byrokraattiseksi. ARAn nähtiin tuovan hankkeisiin asiantuntemusta ja tarpeellisia verkostoyhteyksiä.

Merkittävintä yhteistyössä ARAn kans-

sa lienee hanketoteuttajille kuitenkin ollut se tosiasia, että ARA toimii sellaisella asumisen kehittämisalueella (erityisryhmät ja kohtuuhintaisuus), jolla ei juuri ole muita rahoittajia. Valtaosa ARAn rahoittamista kehittämishankkeista olisikin jäänyt ilman ARAn panostusta täysin toteutumatta. Tämän tiedon valossa ARAn kehittämisrahoitukselle on asumisen kentällä selvä tarve, ja rahoitus tulee jatkosakin kytkeä ARA-kantaa tukevaan kehittämistyöhön.

Mutta toki kehitettävää riittää itse kehittämistyössäkin. Sidosryhmäkentän ja arvioitsijoiden mukaan hankekoordinoinnissa tulisi pyrkiä entistä vahvemmin luomaan synergiaa hankkeiden välille. Osa hankkeista oli kokenut myös jääneensä yksin hankkeen toteutuksen tai tulosten levittämisen kanssa.

Yleisesti nähtiinkin, että ARA voisi jatkossa toimia entistä vahvemmin asumisen kehittämistä koskevan tiedon välittäjänä ja koordinoijana. Lisäksi oman roolin ja yhteistyön selkeyttäminen suhteessa alan muihin T&K-rahoittajiin ja -toimijoihin on jatkossakin tarpeen.

Kaiken kaikkiaan kehittämisrahoituksen vaikutuksen arviointi antaa hyvän pohjan ja monia ituja ARAn kehittämistoiminnan jatkojalostamiseen ja vaikuttavuuden parantamiseen. Yhtenä esimerkkinä kehittämistoiminnan uusista tuulista mainittakoon maaliskuussa järjestettävä asumisen kehittämisaiheinen seminaari, ARA-Paja 2014.

Selvitys on luettavissa verkossa: www.ara.fi/kehittaminen ■

Käynnistys-
avustuksella
saatiin positiivista
henkeä ja liikettä
rakennusosalalle.

SUOMI KUNTOON

Alkusyksystä moni taloyhtiö sai iloisia uutisia hallitukselta, kun budjettiriihessä esitettiin määräaikaista käynnistysavustusta asuntojen perusparantamiseen. Tieto avustuksesta levisi nopeasti ja herätti paljon kyselyjä ja kysymyksiä siitä, kuinka paljon ja kenelle?

TEKSTI HANNA KOSKELA, ARA

Käynnistysavustuksen määräraha on vuosina 2013–2014 yhteensä 115 miljoonaa euroa siten, että vuonna 2013 avustuksiin on 15 miljoonaa euroa ja vuodelle 2014 esitetään yhteensä enintään 100 miljoonaa euroa. Avustuksen määrä on 10 % hyväksyttävistä kustannuksista ja sen myöntää ARA. Avustuksen saajina voivat olla asunto-osaakeyhtiöt, vuokratiloyhtiöt ja asumisoikeustalot.

Tarvetta sekä korjaamiseen että työllisyyden kohentamiseen

Perusparannuksen käynnistysavustukselle on todellinen tarve: sillä vähennetään koko ajan kasvavaa korjausvelkaa. Kyse ei ole pienestä haasteesta, sillä koko rakennuskannan korjaustarpeen on arvioitu olevan tällä hetkellä 30–50 miljardia euroa, josta asuinrakennusten osuus on yli puolet. Varsinkin 1960- ja 1970-luvulla rakennettu asuntokanta on iässä, jossa suuret peruskorjaukset ovat välttämättömiä.

Perusparannuksen käynnistysavustus on yksi ministeri Viitasen tarjoama työväline lähiöiden kehittämiseen. Avustuksilla on tarkoitus tukea myös rakennusalan työllisyyttä kor-

jausrakentamista vauhdittamalla. Perusparannuksen käynnistysavustus on hallituksen vastaus edessä näkyvään rakennusalan kasvavaan työttömyyteen.

Avustus haluttiin kohdentaa perusparannuksiin, joten avustuksen saamisen ehdoksi asetettiin korjauksille kustannusrajat. Vaatimus on, että korjauskustannusten tulee olla vähintään 150 000 euroa ja kustannusten minimiraja on 200 euroa asuinneliöltä.

Vaikka kustannusrajat aiheuttivat paljon keskustelua ja myös arvostelua, osoittaa tämän hetkinen hakutilanne, että kysyntää on riittänyt. Joulukuun alkuun mennessä avustuksia on myönnetty 10,5 miljoonalla eurolla, joka siis tarkoittaa korjauskustannuksina 98 miljoonaa euroa! Ja hakemuksia saapuu päivittäin.

Myönteistä virettä rakennusosalalle

Pääsääntöisesti perusparannuksen käynnistysavustus on saanut positiivisen vastaanoton, jota jo saapuneiden hakemusten määrä osoittaa. Mutta on kuulunut myös kritiikkiä. Avustus menee hintoihin, avustusehdot ovat kohutuutumat, avustus tuli liian nopealla aikataululla ja liian lyhyeksi ajaksi,

avustuksella ei ole todellista vaikutusta, ylikuumenemista ja huonoa suunnittelua. Ehkä totta, ehkä ei.

Jo vuosina 2009 ja 2010 myönnettyjen suhdanneluonteisten avustusten osalta väitettiin, että avustus menee korjaushintoihin. Kukaan ei ole pystynyt osoittamaan, että näin todella kävi. Kuitenkin näiden vuosien avustuksilla saatiin aikaan korjausbuumi, joka paransi rakennuskantaa ja turvasi työllisyyttä.

Perusparannuksen käynnistysavustus tuli nopealla valmistelulla ja nopealla aikataululla haettavaksi. Jo valmisteluvaiheessa tiedettiin, että osa vuonna 2013 myönnettävistä avustuksista kohdistuu jo valmiiksi päätettyihin korjausurakoihin. Avustus ei ehkä vaikuttanut päätökseen ryhtyä korjaamiseen, mutta varmasti osaltaan nopeutti, ainakin osan, avustuksensaajien toteuttamisaikataulua. Saatiin työtä rakennusosalalle talveksi. Ja mikä yhtä tärkeää, ellei tärkeämpää, saatiin positiivista henkeä ja liikettä rakennusosalalle. Tämä liike näkyy varmasti vuonna 2014 ja myös 100 miljoonalle eurolle saatuaan hyviä korjaushankkehakemuksia.

Lisätietoja:

www.ara.fi/kaynnistysavustus ■

Tarvetta avustukselle on, EHDOT MELKO TIUKAT

ARA-VIESTI kysyi perusparannuksen käynnistysavustuksesta. Vastaajana **Tuija Häkämies**, Kotkan Asunnot Oy:n toimitusjohtaja.

MIKÄ ON YLEISIN PERUSPARANNUSTOIMENPIDE, JOHON TARVITSISITTE AVUSTUSTA?

– Tekemistä, johon avustus on tarkoitettu olisi ihan kiitettävästi. Suunnitelmissamme on ensi vuoden aikana korjata kattoja, ikkunoita, viemäreitä... mutta nämä kohdistuvat eri kiinteistöihin, joten kustannus/kiinteistö on avustuksen saamiseen liian pieni. Toimenpiteet ovat kuitenkin juuri niitä, joihin käynnistysavustus on tarkoitettu

MIKÄ ON MIELESTÄNNE PERUSPARANNUKSEN KÄYNNISTYSAVUSTUKSEN VAIKUTTAVUUS?

– Mikäli meillä olisi ollut suunnitelmissa hanke, johon avustusta olisi ollut mahdollista saada, olisi avustus saattanut vaikuttaa korjaushankkeen laajuuteen. Emme ole muuttaneet suunnitelmiamme, ainakaan toistaiseksi, avustuksen johdosta. Uskon avustuksen työllistävän, mutta osa siitä valitettavasti ”menee hintoihin”.

MITÄ MIELTÄ HAKUPROSESSISTA?

– Melko kiire on, jos isomman hankkeen aikoo toteuttaa. Ehdot vaikuttavat selkeiltä ja ainakin meille myös tiukoilta, 200 eur/asm² on hinta, jonne ensi vuodelle suunnitellut korjaushankkeet eivät nousseet. ■

ASUINALUEET ERIITYMISKEHITYKSEN KIERTEESSÄ

Asuinalueiden väliset erot lisääntyvät etenkin
pääkaupunkiseudulla. Mistä tilastojen osoittamassa
muuttoliikkeessä on pohjimmiltaan kysymys?

Tähän vastaa yksi lokakuussa 2013
julkaistun tutkimuksen tekijöistä.

TEKSTI **HANNA DHALMANN**, kehittämiskordinaattori, FT, ARA

Fyysisistä puitteista
huolehtiminen yhdistyvä
sosiaaliin häiriöihin
puuttumiseen
ja asukasrakenteen
monipuolistamiseen.

Asuinalueiden eriytymiskehitys on herättänyt viime aikoina runsaasti keskustelua erityisesti pääkaupunkiseudulla. Kun seudun kaupunkirakenne vielä 1990-luvun alussa oli varsin tasapainoinen, on nyt havaittavissa pysyväluonteiselta vaikuttava, eriytynyt rakenne.

Ensinnäkin, asuinalueiden välillä on merkittäviä eroja väestön työllisyydessä, koulutus- ja tulotasossa sekä terveydessä (Helsingin tila... 2013). Toiseksi, kasvava maahanmuuttajaväestö on asettunut seudulle epätasaisesti keskittyen sosioekonomisten mittarien valossa heikoimmin pärjääville alueille (Vilkama 2011).

Kantaväestö muuttaa pois maahanmuuttajakeskittymistä – miksi?

Katja Vilkaman väitöskirja vuodelta 2011 osoittaa, että pääkaupunkiseudun etninen eriytymiskehitys on pitkälti seurausta kantaväestön muuttoliikkeen suuntautumisesta pois päin maahanmuuttajakeskittymiksi muodostuneilta alueilta. Kantaväestön määrä on laskenut alueilla tasaisesti, ja tilalle on muuttanut maahanmuuttajataustaisia asukkaita.

Kansainvälisessä tutkimuskirjallisuudessa on nostettu esiin niin sanottu kantaväestön pako (white flight) -ilmiö, jossa etnisten vähemmistöjen määrän kasvu alueella laukaisee enemmistöryhmän poismuuton. Tämä asetelma on kuitenkin kyseenalaistettu, ja usein maahanmuuttajien määrää merkittävimmiten tekijöiksi on nostettu kotitalouksien arviot alueen tulevan kehityksen suunnasta ja asukasrakenteen muutosten vaikutuksista esimerkiksi julkisten palvelujen laatuun tai alueen maineeseen ja asuntojen hintoihin.

Vilkaman, **Mari Vaattovaaran** ja allekirjoittaneen lokakuussa valmistunut tutkimus (Vilkama et al. 2013) lähtikin selvittämään, mistä tilastojen osoittamassa muuttoliikkeessä on pääkaupunkiseudun kontekstissa pohjimmitaan kyse. Voidaanko puhua alueiden monietnistymisen laukaisemista muuttopäätöksistä, vai selittykö ilmiö alueiden muilla ominaisuuksilla,

kuten asuntokannan rakenteella tai fyysisellä ja sosiaalisella ympäristöllä?

Kantaväestön asumisvalintoja kartoitettiin 3 000 Helsingin seudulla asuvalle lähetetyn kyselyn sekä 90 kohdennetun teemahaastattelun avulla. Kyselyn vastausprosentti oli 45. Kyselylomake lähetettiin neljälle eri kohderyhmälle:

- henkilöille, jotka asuvat pohjoismaiden ulkopuolella syntyneiden osuudella mitattuna pääkaupunkiseudun ylimpään kymmenykseen kuuluvilla alueilla eli niin sanotuissa maahanmuuttajakeskitymissä,
- vastikään edellä mainituilta alueilta pois muuttaneille henkilöille,
- sekä vertailuryhmänä muilla pääkaupunkiseudun alueilla asuville tai niiltä poismuuttaneille.

Eriytymiskehityksellä itseään ruokkiva luonne

Tarkasteltaessa asuinalueelta toiselle hiljattain muuttaneita vastaajia huomataan, että asukkaiden kokemukset entisellä asuinalueellaan viihtymisestä, samoin kuin tärkeimmiksi nostetut poismuuttosyyt eroavat selvästi aluetyypeittäin. Niin kutsutuista maahanmuuttajakeskittymistä muuttajilla syyt vaihtaa asuinaluetta liittyvät asuntoa koskevien syiden lisäksi kokemuksiin alueen sosiaalisista ongelmista, epäsiisteydestä, turvattomuudesta, sopimattomuudesta lasten kasvuympäristöksi ja maahanmuuttajien korkeasta määrästä.

Muilla alueilla asuinalueen vaihdon syyt liittyivät yleisimmin vaikeuteen löytää sopivaa asuntoa tai alueen toiminnallisuuteen, kuten sijaintiin tai puutteellisiksi koettuihin viheralueisiin ja julkisiin liikenneyhteyksiin. Nämä erot muuton syissä eivät selity muuttajien ominaisuuksilla.

Tuloksia tarkasteltaessa on hyvä huomioda, että korkeiden maahanmuuttajasuukien alueet eroavat keskimääräisesti muista alueista niin asuntokannaltaan (enemmän sosiaalista vuokratantaa ja kerrostaloja) kuin asukkaiden sosioekonomiselta rakenteelta (enemmän pienituloisia ja työttömiä).

Tuloksien perusteella kantaväestön pois-

muutossa maahanmuuttajakeskittymistä ei olekaan kyse yksinomaan maahanmuuttajien lisääntyneestä määrästä, vaan muutosyissä yhdistyvät sekä alueiden sosiaaliseen että etniseen asukasrakenteeseen liittyvät piirteet epäsuorine vaikutuksineen. Toisin sanoen asuinalueiden väliset sosioekonomiset ja etniset erot ovat muodostuneet niin suuriksi, että niillä on merkitystä kotitalouksien muuttopäätöksiin. Voidaankin todeta, että eriytymiskehityksellä on pääkaupunkiseudulla paikoin itseään ruokkiva luonne.

Onko naapurustolla vaikutuksia yksilön hyvinvointiin?

ARAN koordinoima Asuinalueiden kehittämisohjelma järjesti lokakuun lopulla ympäristöministeriössä Indikaattori-segregaatioseminaarin, jossa pohdittiin tapoja seurata ja vaikuttaa eriytymiskehitykseen.

Tilaisuudessa puhunut Delfin yliopiston professori **Maarten van Ham** kävi läpi eri puolilla Eurooppaa havaittavia segregatioprosesseja sekä julkisen vallan reaktioita kasvaviin alueellisiin eroihin. Hänen mukaansa julkisia toimenpiteitä ohjaa vahvasti usko negatiivisiin naapurustovaikutuksiin, toisin sanoen siihen, että huono-osaisella alueella asumisella on kielteisiä vaikutuksia yksilön hyvinvointiin ja elämässä menestymiseen. Tämän seurauksena alueisiin kohdistuvat toimenpiteet ja erityisesti asukasrakenteen sosiaalinen ja etninen monipuolistaminen asumisen hallintamuotoja sekoittamalla on nähty tärkeinä tapoina ehkäistä segregatiota ja sen vaikutuksia.

Van Ham esitteli kuitenkin kriittisen näkökulman tähän lähestymistapaan muistuttaen, että naapurustovaikutuksia koskeva tutkimusnäyttö on varsin heikkoa, eikä sosiaalisella ja etnisellä sekoittamisella vielä ratkaista eriarvoistumiseen ja köyhyyteen liittyviä ongelmia.

Indikaattori-segregaatio-seminaarin yhteydessä järjestetyissä työpajoissa eriytymiskehitykseen työssään törmäävät asumisen toimijat pääsivät keskustelemaan päivän temasta. Keskusteluissa tuli hyvin esiin, miten myös Suomessa sosiaalista ja etnistä sekoittamista pidetään tärkeänä

periaatteena ja välineenä segregaatian ehkäisyssä.

Tontinluovutus on hajasijoitettavaa, ja lisäksi ainakin Helsingissä ja Tampereella maahanmuuttajataustaisia pyritään hajasijoittamaan kaupungin vuokratilakannan sisällä asumisvalinnassa käytettävien talokohtaisen kiintiöiden avulla. Myös täydennysrakentaminen nähtiin tärkeänä välineenä asuinalueiden asukasrakenteen monipuolistamisessa.

Sosiaalista ja taloudellista kestävyyttä alueille

Suomessa harjoitettu sekoittamispolitiikka eroaa kuitenkin monista muista Euroopan maista siinä, että meillä sekoittaminen on ollut luonteeltaan enemmän ennaltaehkäisevää kuin jo syntyneen segregaatian purkamiseen tähtäävää.

Sekoittamisen perustelut eivät myöskään linkity yhtä vahvasti naapurustovaikutuskusteluun, vaan ovat käytännön toimijoiden kanssa käytyjen keskustelujen perusteella enemmän arvo- ja käytäntölähtöisiä. Ihmisten tasa-arvoisuuden ja ihmisarvon näkökulmasta on hyvä, että he kohtaavat naapurustossaan hyvin erilaisia ihmisiä, eikä mikään alue (ja sen asukkaat) leimaudu.

Toisaalta tasapainoisen asukasrakenteen nähdään ehkäisevän paikallisten palveluiden epätasaista kuormittumista ja takaavan, että

alueella riittää tarpeeksi ympäristön kunnossapidosta kiinnostuneita ja huolehtivia asukkaita. Täten tasapainoista asukasrakennetta ei nähdä tärkeäksi pelkästään alueen sosiaalisen kestävyys, vaan myös taloudellisen kestävyys kannalta.

Indikaattori-segregaatio-seminaarissa vallitsi sekä tutkijoiden että käytännön toimijoiden taholta yksimielisyys hallinnon sektorirajat ylittävän yhteistyön välttämättömyydestä eriytymiskehitykseen vastaisemisessa. Kehitys on seurausta lisääntyneestä eriarvoistumisesta, joka heijastuu myös asuinalueille. Asuntopoliittiset ja alueisiin kohdistuvat toimenpiteet eivät ole yksin läheskään riittäviä kehityksen syihin ja seurauksiin vaikuttamiseksi, sillä eriytymisen taustalla olevat ilmiöt, kuten työttömyys, ylisukupolvinen köyhyys ja maahanmuuttajien asema, eivät ole lähtökohtaisesti alueellisia.

Alueellisten kehittämistoimenpiteiden mahdollisuudet vaikuttaa alueen maineeseen, suhteelliseen asemaan kaupunkirakenteessa tai huono-osaisempien ryhmien elämäntilanteeseen ovatkin rajalliset. Niillä voidaan kuitenkin edesauttaa ihmisten alueella viihtymistä ja hyvinvointia. Seminaarissakin esiintyneen Jarkko Rasinkankaan tuoreen väitöskirjan (2013) mukaan kehittämishankkeissa mukana olleiden Turun lähiöiden asukkaat ovat kokeneet asuinalueellaan tapahtuneen muutosta parempaan

erityisesti fyysisen ympäristöön tehtyjen panostusten myötä.

Rasinkankaan tulokset puhuvat myös laaja-alaisen kehittämisen puolesta, jossa fyysisistä puitteista huolehtiminen yhdistyy sosiaalisiin häiriöihin puuttumiseen ja asukasrakenteen monipuolistamiseen. Näillä ulottuvuuksilla tapahtuvat parannukset antavat asukkaille positiivisen signaalin alueen tulevasta kehityssuunnasta, ja voivat täten olla vaikuttamassa päätökseen jäädä asuinalueelle.

Lähteet: Helsingin tila ja kehitys 2013 (2013). Helsinki: Helsingin kaupungin tietokeskus.

Rasinkangas, J. (2013). Sosiaalinen eriytyminen Turun kaupunkiseudulla. Tutkimus asumisen alueellisista muutoksista ja asuinpreferensseistä. Tutkimuksia A43. Turku: Siirtolaisinstituutti.

Vilkama, K. (2011). Yhteinen kaupunki, eriytyvät kaupunginosat? Kantaväestön ja maahanmuuttajataustaisten asukkaiden alueellinen eriytyminen ja muuttoliike pääkaupunkiseudulla. Tutkimuksia 2011: 2. Helsinki: Helsingin kaupungin tietokeskus.

Vilkama, K. & Vaattovaara, M. & Dhalmann, H. (2013). Kantaväestön pakoa? Miksi maahanmuuttajakeskittymistä muutetaan pois? Yhteiskuntapolitiikka 78: 5, 485–497. ■

Tasapainoista asukasrakennetta ei nähdä tärkeäksi pelkästään alueen sosiaalisen kestävyys, vaan myös taloudellisen kestävyys kannalta.

ASUINALUEILLE KORKEINTAAN 20 PROSENTTIA MAAHANMUUTTAJIA

Olen asunut pian 20 vuotta Suomessa ja minulla on vaimo ja neljä lasta. Ensimmäiset yhdeksän vuotta asuin Turussa, jossa ei ollut ongelmia asunnon saamisessa. Asuin neljässä eri asunnossa, jotka olivat ihan mukavia yksioita ja kaksioita.

Pääkaupunkiseudulla tilanne on ollut vaikeampi. Kokemukseni on, että kaupunki osoittaa maahanmuuttajille ongelmallisimpia alueita, joissa on paljon syrjäytyneitä ihmisiä. Minulla ja perheelläni on kokemuksia monista tällaisista alueista. Asunnot kylläkin ovat olleet ihan mukavia, mutta ympäristö hyvinkin rauhaton: etenkin viikonloppuisin rauhatonta, usein muulloinkin, poliisit usein paikalla, rappukäytävissä epämääräistä elämää ja monenlaista häiriköintiä.

Erällä alueella pääkaupunkiseudulla, jossa asuimme nuorisotalossa, oli oikeastaan vaarallista, eikä esimerkiksi lapsia voinut päästää leikkipaikalle ennen kuin paikan siivosi huumoruiskuista ja pulloista. Pihalla juopoteltiin ja tehtiin kaikenlaista häiritsevää. Maahanmuuttajien olisi pitänyt hyväksyä tuollainen toiminta! Kun aloin vaatia, että tällainen ei voi jatkua, alkoi perhettämme koh-

taan aktiivinen häirintä. Tietenkin halusimme muuttaa pois tuolta alueelta, mutta jouduimme odottamaan kuusi vuotta uutta kotia.

Vihdoinkin noin neljä kuukautta sitten pääsimme asumaan rauhalliselle alueelle, jossa asuu enimmäkseen lapsiperheitä. Alue on turvallinen ja lapsiystävällinen, jossa ovat päiväkodit, leikkipaikat ja koulut. Olen hyvin kiitollinen tästä!

On hyvä, että asuinalueiden eriytymistä yritetään ehkäistä. Mielestäni asuinalueella saisi asua korkeintaan 20 % maahanmuuttajia ja näidenkin tulisi olla eri maahanmuuttajaryhmistä. Tämä edistäisi maahanmuuttajien kotoutumista ja myös alkuperältään suomalaiset saisivat tuntumaa maahanmuuttajiin. Eli jos minä saisin päättää, niin näin toimittaisiin.

On suuri virhe maahanmuuttajilta jäädä vain omien joukkoon. Se on kyllä helppoa, voi kysyä neuvoa pidempään maassa olleilta, mutta vaarana on gettoutuminen. Neuvoa on mielestäni parasta kysyä viranomaisilta, tällöin joutuu käyttämään myös suomen kieltä ja pääsee vähitellen sisälle suomalaiseen yhteiskuntaan, tutustuu sen toimintaan.

Kaupunki voisi voimakkaammin

päättää, ketkä asuvat kaupungin asunnoissa, milläkin alueella. Tällä tavoin voisi ohjailla alueiden koostumusta.

Minusta tuntuu, että kaupungin asuntojen saamiseen liittyy piilosyrjintää, eli niin että maahanmuuttajien on vaikeampi saada uusi asunto ja heille tarjotaan huonoimmilta alueilta asuntoja. Jos ei ota vastaan ensin tarjottua, joutuu vuosiksi jonoon. Usein on niin, ettei ole muuta vaihtoehtoa kuin hyväksyä.

Maahanmuuttajille haluan sanoa: älkää hakeutuko omiin koloihinne vaan lähtekää tutustumaan tähän yhteiskuntaan ja oppimaan, miten se toimii ja mitä tarjoaa. Lisäksi on tärkeää, ettei kysytä neuvoa toisilta maahanmuuttajilta vaan viranomaisilta.

Toivon, että lapseni voisivat elää Suomessa, jossa ei katsota ihonväriä tai alkuperää. Uskon, että Suomessa voi toteuttaa ”suomalaisen unelman” jos tekee oikeasti töitä sen eteen. Näen tulevaisuuden positiivisena – asiat kehittyvät vähitellen parempaan suuntaan. Oma aktiivisuus ja osallistuminen yhteiskuntaan on tärkeää! Siksi olen itsenkin mukana vaikuttamassa esimerkiksi politiikassa paremman huomisen puolesta meille kaikille Suomessa asuville. ■

Hyvä ilmanvaihto-
järjestelmä on
puhdas, vedoton
ja lähes äänetön.

TERVEELLINEN SISÄILMA – TÄRKEÄ OSA HYVÄÄ ASUMISTA

ARA pyrkii yhteistyössä Kosteus- ja hometalkoiden kanssa edistämään uusien terveiden asuntojen rakentamista ja vanhojen korjaamista sellaisiksi. Yhtenä tavoitteena on sisäilmaongelmien ennaltaehkäisy.

TEKSTI JUHANI PIRINEN, TKT, Kosteus- ja hometalkoiden ohjelmapäällikkö KUVAT YHA kuvapankki

Sisäilman laatuun kiinnitetään usein huomiota vasta, kun havaitaan siitä johtuvia terveyshaittoja. Huono sisäilma voi aiheuttaa monenlaisia oireita. Tyypillisimpiä ovat silmien kutina ja vuotaminen, yskä, nuha ja muut hengitysteiden ärsytysoireet, päänsärky ja väsymys.

Pahasti vaurioituneissa hometaloissa tavataan yleisesti myös erilaisia tulehdussairauksia kuten poskiontelo- ja keuhkoputkentulehduksia. Pitkittyneet nuhakuumeet eli flunssat ja astman oireiden paheneminen on liitetty hometaloihin ja jonkin verran myös muihin sisäilmaongelmiin, kuten muovimattojen ja niiden liimojen ja tasoitteiden pilaantumiseen. Myös erilaiset hiukkaset, kuten mineraalivillakuidut, voivat aiheuttaa ärsytysoireita. Pöly, jonka pääsyy on siivoamisen puute, voidaan laskea tähän kategoriaan.

Sisäilman laatuun vaikutetaan suunnittelussa, rakentamisessa, käytössä ja huollossa

Osa sisäilman haittatekijöistä selittyy huonolla ilmanvaihdolla. Jos ilma ei vaihdu riittävästi, pilaa ihminen itse sisäilmansa yhteistyössä rakennus- ja sisustusmateriaaleista irtoavien kemikaalien kanssa. Materiaalien kastuminen ja lämpeneminen yleensä lisäävät niistä irtoavien kemikaalien määriä. Nyrkkisääntö on, että ilmanvaihtoa tulisi olla vähintään kuusi litraa sekunnissa käyttäjää kohden tai asunnon ilman tulisi vaihtua kokonaan kerran kahdessa tunnissa. Monissa taloissa tämä ei ikävä kyllä toteudu.

Hyvä ilmanvaihtojärjestelmä on puhdas, vedoton ja lähes äänetön. Jos ilmanvaihto vetää tai aiheuttaa ääntä, ryhtyy asukas usein erilaisiin järjestelmän toimivuutta estäviin toimenpiteisiin: laittaa koneen pois päältä, sulkee poistoventti-

lit tai tukkii korvausilmaventtiilit.

Asukasta syyllistetään näistä toimenpiteistä, mutta oikea syyllinen taitaa löytyä sen piirustuspöydän takaa, joka on kovaäänisen ja vetoisan järjestelmän suunnitellut. Tai siitä rakennuttajasta, joka ei ole osannut vaatia riittävän äänetöntä ja vedotonta ilmanvaihdon suunnitelmaa ja toteutusta. Nykyaikaiseen rakentamiseen ei ääni- ja veto-ongelmien enää tarvitsisi kuulua, sillä tekniset ratkaisut niiden poistamiseen on tunnettu jo parikymmentä vuotta.

Materiaalien kastumiseen liittyvä suurin ongelma on homekasvu. Määrässä rakennusmateriaalissa alkaa lähes aina kasvaa homeita tai muita mikrobeja. Osalla näitä mikrobeja vaikuttaisi olevan erittäin ärhäköitä terveysvaikutuksia, vaikkakaan lääketiede ei vielä tunnista sitä mekaniismeja, miten homeet ja muut mikrobit nämä terveyshaitat aiheuttavat. Terveyshaitoista on yleisellä tasolla kuitenkin niin paljon ja niin vahvaa näyttöä, että niiden vältteleminen on erittäin perusteltua. Rakennukset pitää rakentaa kuiviksi ja ne tulee pitää kuivina. Näin vältetään turhat taloihin liittyvät terveysriskit.

Yhteistyössä terveiden talojen puolesta

Edistääkseen uusien terveiden asuntojen rakentamista ja vanhojen korjaamista sel-laisiksi, on ARA yhteistyössä Kosteus- ja hometalkoiden kanssa uudistanut sekä rakennuttajaohjeensa että suunnitteluop-paansa. Yhtenä rakentamisen tavoitteena on sisäilmaongelmien ennaltaehkäisy.

Uusien ohjeiden mukaan rakennusten tulee olla:

- sisäilmastoltaan terveellisiä ja hyvä-laatuisia
- suojausten ja kuivaamisen avulla kuivaksi rakennettuja
- helposti huollettavia kosteusvaurioiden ennaltaehkäisemiseksi.

Vanhoja rakennuksia korjattaessa tulee suunnitelmien pohjatietoina olla pätevien henkilöiden tekemät rakennuksen rakenteiden ja järjestelmien kuntoarviot ja tarvittavat, riittävät kuntotutkimukset.

Näihin perustuen laaditaan rakennukselle myös pitkän ajan kunnossapitosuunnitelma.

Myös suunnittelijoiden on kiinnitettävä erityistä huomiota sisäilman terveellisyyteen ja kosteusvaurioiden ehkäisemiseen sekä uudis- että korjausrakentamiskohteissa. Ilmanvaihdon tulee olla hyvin suunniteltu ja toteutettu ja helposti huollettavissa ja puhdistettavissa kaikilta osiltaan.

Sisäpuolisissa rakenteissa on käytettävä pääsääntöisesti M1-luokiteltuja rakennusmateriaaleja. Rakenteiden kosteustekniset tarkastelut tulee suorittaa sekä uudis- että varsinkin korjausrakentamiskohteissa. Kosteiden tilojen vesieristeiden suunnitteluun ja toteutukseen, samoin kuin LVI-järjestelmien vuotojen ehkäisyyn ja vuotohavaittavuuteen kiinnitetään erityistä huomiota.

Rakennus tulee saada jo runkovaiheessa riittävän kuivaksi, jotta pinta- tai muut materiaalit eivät pilaannu. Rakennusmateriaalit tulee olla aina suojattuna eikä rakennukseen asenneta liian kosteita, orgaanisia rakennusmateriaaleja. Pääsääntöisesti suositetaan katoksen alla rakentamista ja orgaanisten materiaalien säilyttämistä kuivissa varastoissa. Sisäpuolisia töitä ei missään hankkeissa saa aloittaa ennen kuin rakennuksen vesikate, ikkunat ja ovet on asennettu ja rakennuksen runko ynnä muut osat ovat riittävän kuivat.

Betonirakenteiden kosteustilasta on oltava luotettavat, viitearvot alittavat kosteusmittaukset ennen pinnoitusten aloittamista. Erityistä huomiota on kiinnitettävä siihen, että muovimattoja tai muita tiiviitä lattiamateriaaleja ei asenneta kostean betonin päälle. Kosteudenhallinnan toteuttaminen ja muu kosteustekninen laadunvarmistus kuvataan suunnittelu- ja tarkastusasiakirjoihin ja varmennetaan vastuuhenkilöiden allekirjoituksin hankkeen edetessä.

Kosteus- ja hometalkoiden ohjelmapäällikkönä olen innoissani ARA:n uusista ohjeista. Tulevissa rakennushankkeissa joudutaan nyt tarkoin miettimään myös

KOSTEUS- JA TALKOOT

Valtakunnalliset KOSTEUS- JA HOMETALKOOT

Valtakunnalliset kosteus- ja hometalkoot on vuonna 2009 valtioneuvoston päätöksellä käynnistetty viisivuotinen ohjelma. Ympäristöministeriön vetämän laajan hankekokonaisuuden tavoitteena on kosteus- ja homevaurioiden aiheuttamien terveyshaittojen ja kansantaloudellisten menetysten systemaattinen vähentäminen.

www.hometalkoot.fi

sisäilma- ja kosteusasiat etukäteen. Tämän ohjauksen vaikutus suomalaisten asuntojen terveellisyyteen tulee olemaan erittäin merkittävä. Ohjeiden täydentäminen kävi ARAn asiantuntijoiden kanssa helposti. Iso kiitos kaikille hankkeeseen osallistuneille mainiosti sujuneesta yhteistyöstä. ■

Vantaan asuntomessuille rakennetaan pohjoismaiden suurin puukerrostalo ARA-kohteena Heinolan puukerrostalossa kehitetyllä PuuMera-rakennejärjestelmällä.

TUTKITTUA TIETOA PUUKERROSTALOJEN RAKENTAMISESTA SUOMESSA

Valtion tukema asuntotuotanto on jo vuosikymmenien ajan toiminut asumiseen ja asuntorakentamiseen liittyvän kehittämistyön suunnannäyttäjänä Suomessa. Puukerrostalorakentamisen kehittämisessä ARAn rooli on keskeinen.

TEKSTI **VESA IJÄS**, TkT, arkkitehti, Ladec Oy

Asuntorakentamiseen liittyvät kysymykset ovat olleet vuosikymmenien ajan ajankohtainen keskusteluaihe. Samalla tavalla keskustelua ovat herättäneet metsäteollisuuden toimintaympäristön sisäiset ja ulkoiset muutokset. Puukerrostalojen rakentamisen esteitä ja mahdollisuuksia käsittelevä väitöstutkimukseni sijoittuu näiden kahden keskusteluaiheen välimaastoon. Tarkastelen aihetta rakentamis- ja kiinteistöalan näkökulmasta käsin.

Väitöskirjani, ”Puukerrostalojen rakentamisen esteet ja mahdollisuudet. Keskeisten

suomalaisten rakentamis- ja kiinteistöalan sidosryhmien vertaileva asennemittaus”, tarkastettiin Tampereen teknillisen yliopiston tuotantotalouden ja rakentamisen tiedekunnassa elokuussa 2013. Sen yhtenä merkittävänä lähtökohtana on ollut ARA-kohteena toteutunut Vierumäen puukerrostalon rakennushanke. Kohteen toteutuksesta vastasivat Rakennusliike Reponen, Koskisen Oy, Versowood, Vuorelma Arkkitehdit ja Finnmap. Toimin hankkeessa yhteistyössä yritysten kanssa.

Rakennuttajat kriittisiä

Tutkimuksessa analysoitiin talonraken-

nushankkeen kokonaisuutta ja kulkua sekä keskeisiä rakennuttamisen, rakentamisen ja suunnittelun sidosryhmiä. Haastattelujen kohteeksi valittiin kaikkiaan 154 henkilöä seitsemästä keskeisestä rakentamis- ja kiinteistöalan sidosryhmästä. Haastattelututkimuksissa selvitettiin rakennuttajien, rakennusliikkeiden, puuelementtiteollisuuden, arkkitehtien, viranomaisten sekä rakennesuunnittelijoiden ja median edustajien käsityksiä toisistaan suhteessa uusien puukerrostalojen rakentamiseen.

Tutkimuksessa selvisi, että rakennuttajien suhtautuminen puukerrostaloja kohtaan oli kaikkein kriittisin. Haastattelu-

KANSALAISRAATI KOKOONTUI LAPPEENRANNASSA – ENSIMMÄISTÄ KERTAA!

Kansalaisraati tukee asukkaiden
osallistumista ja voi tarjota arvokasta
tietoa viranhaltijoille ja päättäjille.

TEKSTI JA KUVA **PIA HAAKANA**

Lappeenrannan kaupunki on mukana ARAn asuinalueiden kehittämisohjelmassa. ”Halusimme kokeilla ohjelman kautta jotain aivan uutta ja innovatiivista täällä Lappeenrannassa, joka koskettaisi yhtä ohjelman teemaa, osallisuutta. Olimme kuulleet kansalaisraadista ja asiaan tutustuttuamme meille tuli tunne, että tätä tahdomme kokeilla”, Lappeenrannan kaupungin asukasyyhteyshenkilö **Pia Haakana** kertoo.

Asukas on oman asuinalueensa paras asiantuntija

Lappeenrannassa on ollut toiminnassa vuodesta 2006 alkaen Asukkaiden Lappeenranta -toiminta, johon kuuluu seitsemän alueraatia ja yksi kaupunkiraati. ”Kansalaisraati on kuitenkin aivan eri asia kuin olemassa olevat alueraatimme, eikä se korvaa mitenkään niiden toimintaa, päinvastoin se tukee omalta osaltaan asukasosallistumista”, Haakana kuvaa kansalaisraatia.

Kansalaisraati on tuttu asia maailmalla jo 1970-luvulta, mutta Suomeen se on ran-

tautunut vasta 2000-luvun alusta. Jyväskylän ja Vaasa ovat edelläkävijöitä Suomessa kansalaisraadien toteuttamisessa. ”Etsin ohjeita Kansalaisraadista alkuun ihan googlettamalla ja luin Jyväskylän ja Vaasan toteutuksia”, Pia Haakana kuvaa toiminnan alkutaipaletta Lappeenrannassa.

”Kansalaisraati kutsuu sinua” -kampanjalla mediassa haettiin mukaan raatiin asukkaita nuorista senioreihin Lappeenrannan läntiseltä alueelta. Mukaan ilmoitettiin 12 alueen asukasta. Erityisen ilahduttavaa oli raatilaisten ikähaitari, joka oli 24 vuodesta aina 80 vuoteen asti. Kansalaisraadien tulisi edustaa mahdollisimman kattavasti alueen asukkaita.

Kansalaisraati – aiheena Länsi-alue omaksi?

”Halusimme kaupunkimme ensimmäisessä kansalaisraadissa ottaa aiheen, joka kuvaisi menossa olevaa asuinalueiden kehittämishanketta. Aiheeksi valikoitui siis luonnollisesti Länsi-alue omaksi -teema, etenkin kun Lappeenrannassa Sammonlahden suuralue eli läntinen Lappeenranta on kehittämisohjelman nimetty alue”, Pia

Haakana kertoo.

”Sammonlahden suuralueen kansalaisraati aloitti toimintansa syyskuun alussa ja viimeinen tapaaminen on joulukuun puolessa välissä. Tuolle välille mahtuu neljä tapaamista”, Haakana kertoo.

”Meillä kansalaisraadien tapaamisissa ei ole esityslistaa. Ensimmäisessä tapaamisessa keskustelimme teemasta kuinka saada Länsi-alue omaksi ja loimme tuleville tapaamisille keskustelun aiheet, joilla raadin jäsenet kokivat olevan merkitystä, kun luodaan alueella osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja asuinviihtyvyyttä. Lappeenrannan Länsi-alueella asuu selkeästi kolme erilaista niin sanottua asukastyyppiä; kantaväestö, maahanmuuttajat ja opiskelijat. Alueella on niin pientaloja kuin myös kaupungin vuokra-asuntokeskittymä ja lähes 10 000 opiskelijan kampusalue opiskelija-asuntoineen”, Pia Haakana kuvailee aluetta ja sen asukkaita.

Raadin jäsenet teemoittivat aiheen Länsi-alue omaksi; tapahtumiin, yhteistyö kampuksen ja opiskelijoiden kanssa ja asuinalueen kehitys sekä viihtyvyys. Tapaamisissa moderaattoreina ovat toimi-

Mikä on KANSALAISRAATI?

Kansalaisraati on uudenlainen osallistumisen menetelmä, jossa keskeistä on asioiden yhdessä pohtiminen ja aito keskusteleminen. Yhteinen ymmärrys löydetään vaikeissakin asioissa, kun siihen annetaan riittävästi aikaa ja tietoa ja kuunnellaan jokaisen mielipidettä. Kansalaisraadissa käsitellään yhteistä näkökulmaa kaipaavia asiakokonaisuuksia, kuten asuinalueen tai palveluiden kehittämistä. Kansalaisraati kokoontuu tietyn aiheen tiimoilta ja tietyn ajan, se ei ole pysyvä kokoonpano. Kansalaisraadissa on noin 12–25 jäsentä. Työskentelyn lopuksi laaditaan yhteinen julkilausuma, joka esitellään aiheeseen liittyville tahoille esimerkiksi kunnan päättäjille. Kansalaisraati tarjoaa arvokasta tietoa viranhaltijoille ja päättäjille.

Lappeenrannan kansalaisraati kokoontui 12.12.2013.

neet kaupungin asukasyyhteyshenkilö Pia Haakana ja hankkeessa mukana olevan Etelä-Karjalan työ- ja asukastupayhdistys ry:n asukastoiminnan ohjaaja Anne-Liisa Lindgren den Oude. Kansalaisraadın tapaamisissa on ollut mukana raadın jäsenten kanssa aiheita alustamassa ja mukana keskustelemassa maahanmuuttaja, opiskelijoita ja kaupungin virkamiehiä.

Miksi halusit osallistua kansalaisraatiin?

Kansalaisraadın nuorin jäsen **Eveliina Reponen** haluaa miehensä kanssa perustaa perheen ja asettua asumaan länsialueelle pysyvästi. Hän halusi osallistua kansalaisraatiin, jotta voisi olla vaikuttamassa siihen, että asuinalueesta tulisi yhteisöllinen, turvallinen ja viihtyisä paikka asua koko perheelle

Toinen raadın nuorista jäsenistä, **Uki Voutilainen**, opiskelee kampusalueella ja hänen intressissään on saada purettua se näkymätön lasipallo, joka erottaa kampusalueen opiskelijat kantäväestöstä.

Raadın seniori **Martta Toivanen** on puolestaan asunut jo vuosikymmeniä alueella

ja nähnyt kuinka yhteisöllisyys ja talkoohenki ovat vuosien kuluessa asuinalueelta hävinneet. Hänen toiveenaan on saada jälleen asuinalue aktiiviseksi, yhdessä toimivaksi ja talkooengon herättämisen karjalaisella mentaliteetillä.

Myös muilla raatilaisilla on selkeä halua olla vaikuttamassa oman asuinalueensa hyvinvointiin. Läntisellä alueella on ollut Lappeenrannassa jokunen vuosi ja hiukan yhä edelleen hieman levoton maine. Tätä mainetta ja asuinalueen vetovoimaisuutta ja yhteen hiileen puhaltamista, kaikki raadın jäsenet haluavat edistää osallistumalla kansalaisraatitoimintaan.

”Alkuun hiukan aristelin mielessäni, että syntykö meillä monipuolista ja aktiivista keskustelua, mutta se huoli oli täysin turha. Karjalaiseen tapaan kyllä juttua riitti. Itsekin olen oppinut kuinka hedelmällistä ja uskomattoman hyvää voi olla vilkas keskustelu, jolla etsitään parasta mahdollista tapaa hoitaa oman asuinalueen asioita. Kansalaisraati kokemuksena on aivan huikea, jatkamme ehdottomasti toimintaa ja voimme suositella muillekin”, Pia Haakana innostaa ja kannustaa. ■

ASUINALUEIDEN KEHITTÄMISOHJELMA 2013-2015

Asuinalueiden KEHITTÄMISOHJELMA

Asuinalueiden kehittämisohjelmalla edistetään vuosina 2013–2015 asuinalueiden elinvoimaa ja ehkäistään segregatiota. Sen keskiössä ovat kaikki suurimmat kaupungit sekä lukuisat yliopistot ja tutkimuslaitokset Suomessa.

Ohjelmassa ovat mukana ARA, ympäristöministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, sisäasiainministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö sekä Kuntaliitto. Ympäristöministeriö koordinoi ohjelmaa ja ARA vastaa sen toteutuksesta.

www.ara.fi/asuinalueiden_kehittamisohjelma

ARA-PAJA 2014

LAADUKASTA ASUMISTA KAIKILLE
18.-20.3. 2014

Tule kehittämään yhdessä
tulevaisuuden asumista.

Ilmoittautuminen:
www.ara.fi